

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту української археології та
джерелознавства ім. М.С.Грушевського
НАН України
проф. д.і.н. Папакін Г.В.

АНОТОВАНИЙ ЗВІТ
про виконану роботу у 2020 році в рамках реалізації проєкту
із виконання наукових досліджень і розробок
«МІСТО БЕЛЗ В ІСТОРИЧНІЙ КАРТОГРАФІЇ ТА НА ІНТЕРАКТИВНІЙ МАПІ:
«АТЛАС УКРАЇНСЬКИХ ІСТОРИЧНИХ МІСТ. Т. 5: БЕЛЗ»

Назва конкурсу: Підтримка досліджень провідних та молодих учених
Реєстраційний номер Проєкту: 202002/0136

Підстава для реалізації Проєкту з виконання наукових досліджень і розробок (реєстраційний номер та назва Проєкту) –2020.02/0136, Місто Белз в історичній картографії та на інтерактивній мапі: «Атлас українських історичних міст. Т. 5: Белз»

Рішення наукової ради Національного фонду досліджень України щодо визначення переможця конкурсу «Підтримка досліджень провідних та молодих учених» – протокол від 16–17 вересня 2020 року № 21.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЄКТ

Тривалість виконання Проєкту
Початок – 08 жовтня 2020 р.
Закінчення – 31 червня 2021 рік.

Загальна вартість Проєкту, грн. – 961 400,00 грн. (дев'ятсот шістдесят одна тисяча чотириста грн. 00 коп.)

Вартість Проєкту по роках, грн.:

1-й рік – 215 600,00 грн. (двісті п'ятнадцять тисяч шістсот грн. 00 коп.)
2-й рік – 745 800,00 грн. (сімсот сорок п'ять тисяч вісімсот грн. 00 коп.)

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКОНАВЦІВ ПРОЄКТУ

до виконання Проєкту буде залучено чотирьох виконавців, з них:
доктори наук   один;
кандидати наук   три;
інші працівники   немає.

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРАНТООТРИМУВАЧА ТА ОРГАНІЗАЦІЮ(Ї) СУБВИКОНАВЦЯ(ІВ) ПРОЄКТУ

Науково-дослідний центр «Рятівна археологічна служба» Інституту археології Національної академії наук України; ЄДРПОУ 13800937; КВЕД 72.20.

Державний історико-культурний заповідник у м.Белзі; ЄДРПОУ 26269366; КВЕД 91.03.

ТЗОВ "Інститут геоінформаційних систем"; ЄДРПОУ 32409075; КВЕД 71.12.

4. ОПИС ПРОЄКТУ

4.1. Мета Проєкту (до 200 знаків)

Мета проєкту полягає у створенні динамічного урбаністичного образу українського міста Белз через комплексне історико-урбаністичне дослідження від його початків до сьогодення, з використанням методів суміжних гуманітарних дисциплін: історії, картографії, археології, історії архітектури, урбаністики.

4.2. Основні завдання Проєкту (до 400 знаків)

1. Комплексне вивчення містобудівного розвитку Белза задля збереження історичної пам'яті про нього.
2. Архівно-бібліотечний евристичний пошук всіх картографічних і писемних джерел.
3. Застосування наукових методів суміжних гуманітарних дисциплін: соціальної історії, картографії, археології, історії архітектури, урбаністики.
4. Включення історико-урбаністичних студій Белза у контекст вивчення інших українських історичних міст.
5. Виконання інтерактивної карти Белза за допомогою геоінформаційних (ГІС) технологій.
6. Поширення та популяризація знань про українське місто.

4.3. Детальний зміст Проєкту:

- Сучасний стан проблеми (до 400 знаків)

Княжий Белз, перша згадка про який у літописі датується 1030 р., стане наступним містом, що увійде до «Атласу українських історичних міст». Вибір такого об'єкта дослідження зумовлений не лише тривалістю історії існування міського поселення, але й наявністю достатнього картографічного матеріалу та розробленої історіографії (Лев Чачковський, Теофіль Коструба, Володимир Петегирич, Василь Слободян та ін.), а також розвинутого місцевого наукового осередку (Державний історико-культурний заповідник у Белзі).

- Новизна Проєкту (до 400 знаків)

Публікація оригінальних карт та карт-реконструкцій Белза та інших українських міст дозволить вперше дослідникам оцінити не тільки внутрішній рівень урбанізації конкретного міста (щільність забудови, мережа доріг, вулиць і т. д.), але й вийти на регіональні компаративістичні студії, відтворити науково вивірену сітку українських міст, тобто глибше дослідити зовнішні урбанізаційні процеси на українських землях, а також порівняти їх з аналогічними процесами в інших країнах та регіонах Європи.

- Методологія дослідження (до 400 знаків)

У проєкті задіяно кілька методів із суміжних гуманітарних дисциплін.

1. Метод історичної картографії застосовуватиметься у двох вимірах: традиційному та новітньому із залученням ГІС-технологій.
2. Метод соціальної історії в застосуванні до історії міста полягає у розумінні міського осередка не тільки як сукупності об'єктів нерухомості, сакральних споруд, вулиць та площ, а й як своєрідного феномена, який творили люди, організуючись у міську громаду.
3. Археологічний метод важливий при вивченні найдавнішого періоду історії Белза.
4. Методи з історії архітектури та містобудування

5. ОТРИМАНІ НАУКОВІ АБО НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ (до 2 сторінок) в поточному році/ в рамках реалізації Проєкту, зокрема:

5.1. Опис наукових або науково-технічних результатів, отриманих в рамках виконання Проєкту (із зазначенням їх якісних та кількісних (технічних) характеристик)

У жовтня-грудні 2020 р. у процесі виконання підготовчого етапу проєкту виконавці сконцентрувалися на історико-евристичному пошуку наративних, картографічних та зображувальних джерел в архівах та бібліотечних сховищах.

Відповідно до поставлених індикаторів виконавцям вдалося виконати такі завдання:

1) Провести копіювання та наукове опрацювання картографічних матеріалів в українських архівних, бібліотечних та архівних сховищах (20-22 карти різного масштабу зі сховищ України, Польщі та Австрії).

2) Здійснити джерельний та архівний пошук актових та наративних документів у архівах та бібліотеках Львова, Белза, онлайн-сайтах з архівним та візуальним контентом (www.polona.pl; www.europeana.eu; www.szukajwarchiwach.pl).

3) Опрацювати в онлайн-режимі документи у збірках Польщі, Австрії, інших закордонних збірках; копіювання виявлених картографічних матеріалів (Львівське відділення ІУАД).

4) Визначення базових карт-підоснов для створення карт-реконструкцій (Львівське відділення ІУАД; «Інститут геоінформаційних систем»; НДЦ «Рятівна археологічна служба»).

9 жовтня 2020 р. на базі Львівського відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України пройшла науково-практична конференція «Історично-урбаністичний атлас Белза: принципи та засади видання», де учасники проєкту виступили зі своїм рефератами та обговорили опрацьований ними архівний та картографічний матеріал. З рефератами на конференції виступили: М. Капраль (Принципи та засади видання атласу Белза), А. Фелонюк (Магдебурзький період розвитку Белза: соціально-економічні показники), Н. Паславська (Белз в австрійський та міжвоєнний період: адміністрація, населення, економіка), Б. Смерека (Підстави інтерактивної карти Белза), В. Петегирич (Княжий Белз), О. Лазурко (Створення каталогу археологічних пам'яток Белза та околиць), В. Слободян, О. Бойко (Архітектурно-містобудівний розвиток Белза в XIV–XVIII ст.), В. Петрик (Белз у другій половині ХХ ст. та на сучасному етапі розвитку).

За підсумками роботи конференції підготовлено чорнові варіанти двох текстових матеріалів про магдебурзький та австрійський період Белза. Картографи визначили базові карти-підоснови, на яких історики наноситимуть шари історичної інформації. У жовтня 2020 р. розпочалося оцифрування кадастрової карти Белза середини ХІХ ст.

Всі індикатори виконання проєкту на першому підготовчому етапі виконано: отримано достатня кількість картографічних, нарративних та інших джерел, необхідних для наповнення картографічної та текстової частини атласу Белза на наступних етапах реалізації проєкту.

Науковий керівник Проєкту

Керівник Львівського відділення Інституту української археографії та джерелознавства НАН України, проф., д.і.н.

Капраль М.М.

(підпис)

